

Píše Jiří Flaišman

(E*forum, 21. 12. 2011)

Po roce 1989 se **Milan Blahynka** stáhl z pomyslných předních pozic české literatury. Bylo to přirozené – jeho profil angažovaného literárního vědce a publicisty normalizačních let již další existenci na „výsluní“ literárního provozu neumožňoval. Tehdy opustil pražskou filozofickou fakultu, uzavřela se mu většina předních kulturních periodik, přestal se uplatňovat jako editor. Blahynka ovšem úplně publikovat nepřestal, naopak jeho porevoluční bibliografie je dosti bohatá (ediční činnost tvoří již jen nepatrnou její část), byť je třeba dodat, že valnou většinu jejich položek nalezneme na stránkách pokoutního tisku spojeného s aktivitami KSČM (zvl. Haló noviny a Obrys – Kmen).

Za průlom v této situaci lze však považovat rok 2011, který nabídl Blahynkovi pomyslnou rehabilitaci. Tu přineslo Blahynkovi angažmá v roli editora v prestižní ediční řadě klasické české literatury, jakou je Česká knižnice. Pro ni Blahynka připravuje výbor z díla Vítězslava Nezvala, jehož první svazek (Básně I) již na podzim tohoto roku vyšel v brněnském Hostu. Není možné nepozastavit se nad paradoxem, že do této elitní ediční řady byl přizván badatel, který se pohybuje na druhém břehu než ti, kdož Českou knižnici zakládali (zvl. M. Červenka) a jejichž odkaz dosud dodával této významné edici jistý étos. Toto dilema – povýtce morální, neboť editorovu znalost nezvalovských materiálů není možné zpochybňovat – si však současné vedení České knižnice již asi vyřešilo.

Další významnou příležitost v tomto roce dostal Milan Blahynka prostřednictvím spojení s o dvě generace mladším Davidem Vodou, s nímž se autorsky podílel na knize **Bojím se jít domů, že uvidím kožené kabáty na schodech** s podtitulem **Zápisky Vítězslava Nezvala a jiné dokumenty k smrti Konstantina Biebla** (Burian a Tichák /Knihovna Listů, sv. 8/ 2011). Pravděpodobně vzhledem k heterogenosti materiálů vztahujících se k náhlému odchodu básníka Konstantina Biebla, které se autoři rozhodli uveřejnit, i s ohledem na cílovou skupinu (širší čtenářská obec, především čtenáři poezie K. B. a V. N., srov. s. 14) zvolili autoři způsob prezentace, jenž jim umožňuje s prameny pracovat co nejvolněji, tj. vytvořili vlastní autorský text, v němž mohou obsáhle citovat (ale i vypouštět), popřípadě dle libosti jednotlivé dokumenty do běžícího, výkladového textu volně „zavěšovat“. Centrálně zveřejněným dokumentem se stává několik chvatně psaných lístků-záznamů Vítězslava Nezvala vzniklých nedlouho po Bieblově smrti (jejich faksimile čtenář nalezne v obrazové příloze), které před několika lety ve sbírkách LA PNP objevil Petr Spielmann. Na více jak polovinu rozsahu celkového textu pak vydává koláž z posmrtných ohlasů na Bieblův skon a pásmo pozdějších vzpomínek.

Bieblovo přátelství s Nezvaem tvoří rámec, v němž se prostřednictvím úředních zpráv, vyšetřovacích protokolů, korespondence všeho druhu, záznamů a vzpomínek, básní i novinových článků rozkrývá to tajemné, čím bude Bieblova smrt obestřena asi již navždy. Právě z atmosféry strachu a nejistoty (jejímž intenzivním projevem je zejména dopis Majky Tomášové ministru Václavu Kopeckému napsaný týden po Bieblově smrti, s. 88-93), která je symptomatická nejen pro zveřejněné Nezvalovy zápisky, autoři těží nejvíce. Přes vlastní přesvědčení, že Biebl s největší pravděpodobností spáchal sebevraždu, pokládají přitom důraz na ta místa, jež by se mohla stát živnou půdou pro různé spekulace (vražda, nešťastná náhoda), čímž se ve své knize značně přibližují pořadu o okolnostech Bieblovy smrti, jež v cyklu Nevyjasněná úmrtí natočila před lety Česká televize. Voda a Blahynka možná nechtějí být lovci senzací, přesto se vlastní volbou pro způsob zpracování tématu do této pozice vmanévrovali. A tak i přes značnou snahu autorů probádat relevantní archivní fondy a přes pokusy o nové uchopení výsledků předcházejících badatelů (zvl. I. Markvarta) jejich komentovaná koláž příliš objevů nepřinesla.

Závěrem je však třeba se pozastavit nad zdánlivou maličností, s níž se u tohoto titulu setkááme: přes dvě stovky tiskových stran (odmyslíme-li obrazové přílohy, soupis literatury, doslov a odpočteme-li všechny citované dokumenty) obsahuje značnou porci původního, na sedm kapitol rozčleněného autorského textu tandemu D. Voda - M. Blahynka. Přesto na obálce knihy, na jejím titulním listu (a tím pádem již i na kartotéčních záznamech knihovních ústavů) jsou uvedeni jako autoři publikace Vítězslav Nezval a Konstantin Biebl (taktéž v tiráži je uvedeno pouhé „K vydání připravili...“). Bylo by možné samozřejmě vyvodit, že původcem této „záměny“ může být nakladatelství, které využilo příležitosti a provedlo trochu nešťastný marketingový tah, není možné si ovšem nepřipustit, že Blahynkovo jméno je v knize upozaděno úmyslně. Na knize tak zůstává podivný stín: její skuteční autoři jsou buď tak skromní, že nechtějí svá jména stavět na odiv, anebo s námi hrají podivnou hru na schovávanou.